

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ ખાતે

ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૧૪૭૦/૨૦૦૩

મંજૂરી અને સહી માટે:

નામદાર ન્યાયમૂર્તિ શ્રી આર. પી. ઢોલરીયા

=====

૧	શું સ્થાનિક સમાચારપત્રોના રિપોર્ટરોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપી શકાય?	
૨	રિપોર્ટરને સોંપી શકાય કે નહીં?	
૩	શું ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની અંતિમ નકલ જોવા માગે છે?	
૪	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈપણ આદેશ અંગે કાયદાના નોંધપાત્ર સવાલનો સમાવેશ થાય છે?	

=====

ઉદયજી ભટ્ટાજી ઠાકોર અપીલકર્તા(ઓ)

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય સામાવાળા(ઓ)/પ્રતિવાદી(ઓ)

=====

ઉપસ્થિતિ:

અપીલકર્તા(ઓ) તરફે સહાયક વકીલ શ્રી કે.જે.પંચાલ સાથે વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી
જે.એમ.પંચાલ

સામાવાળા(ઓ) તરફે એ.પી.પી. શ્રી કે.પી.રાવલ

=====

કોરમ: નામદાર ન્યાયમૂર્તિ શ્રી આર. પી. ઢોલરીયા

તારીખ: ૧૫/૦૩/૨૦૧૭

મૌખિક ચુકાદો

૧. મહેસાણાના વિદ્વાન એડિશનલ સેશન્સ જજ, રજા ફાસ્ટ ટ્રેક કોર્ટ દ્વારા
સ્પેશિયલ એ.સી.બી. કેસ નંબર ૧૫/૨૦૦૧ માં આપવામાં આવેલ તારીખ
૨૯.૧૧.૨૦૦૩ ના ચુકાદા અને દોષસિદ્ધિના હુકમ સામે અપીલકર્તા દ્વારા ધ
કોડ ઓફ ક્રિમિનલ પ્રોસિજર, ૧૯૭૩ ની કલમ ૩૭૪ હેઠળ હાલની અપીલ
દાખલ કરવામાં આવેલ છે.

૨. હાલની અપીલને ઉદ્ભવતી ટૂંકી હકીકતો એ છે કે અપીલકર્તા પાસે
ગણેશપુરાથી દેવપુરા ખાતે વીજ કનેક્શન ટ્રાન્સફર કરવા માટેના ફોર્મ પર જરૂરી
સહીઓ મેળવવા માટે ફરિયાદપક્ષે અપીલકર્તાનો સંપર્ક કર્યો હતો, જેના માટે
અપીલકર્તાએ રૂ. ૫૦૦/- ની માંગણી કરી હતી. ફરિયાદપક્ષનો એવો કેસ છે કે
અપીલકર્તાએ ફરિયાદીને કરની રકમ ચૂકવવા માટે પણ જણાવ્યું હતું અને તેથી

ફરિયાદીએ કર પેટે રૂ. ૫૦૦/- ની રકમ આપી હતી, જે માટે અપીલકર્તાએ જરૂરી પહોંચ આપી છે. એવો આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો છે કે ફરિયાદીએ અપીલકર્તાને વીજ કનેક્શન એક જગ્યાએથી બીજી જગ્યાએ ટ્રાન્સફર કરવા અંગેના ફોર્મ અને અન્ય દસ્તાવેજો પર સહી કરવા માટે ફરીથી વિનંતી કરી હતી, તે સમયે અપીલકર્તાએ બીજા રૂ. ૨૦૦/- ની માંગણી કરી હતી. ફરિયાદી ગેરકાયદેસર લાંચની સદર રકમ આપવા માંગતા ન હોવાથી, તેમણે તારીખ ૧૪.૫.૨૦૦૧ ના રોજ એ.સી.બી. કચેરી સમક્ષ ફરિયાદ નોંધાવી હતી.

૩. ફરિયાદના અનુસંધાને, તપાસ અમલદારે તપાસ હાથ ધરી હતી અને અપીલકર્તા-આરોપી વિરુદ્ધ ચાર્જશીટ રજૂ કરી હતી. આરોપી વિરુદ્ધ આક્ષેપ ઘડવામાં આવ્યો હતો. આરોપીએ આક્ષેપ સામે પોતાને નિર્દોષ જાહેર કર્યા હતા અને કેસ ચલાવવાની માંગણી કરી હતી.

૩.૧ વાંક સાબિત કરવા માટે, ફરિયાદપક્ષે સાક્ષીઓની તપાસ કરી છે અને દસ્તાવેજો પુરાવા પણ રજૂ કર્યા છે.

૩.૨ ટ્રાયલના અંતે, ધ કોડ ઓફ ક્રિમિનલ પ્રોસિજર, ૧૯૭૩ ની કલમ ૩૧૩ હેઠળ આરોપીનું નિવેદન નોંધ્યા પછી અને ફરિયાદપક્ષ અને બચાવપક્ષ વતી

દલીલો સાંભળ્યા પછી, વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે ઉપર જણાવ્યા મુજબ ચુકાદો અને હુકમ આપ્યો હતો.

જ. તેનાથી નારાજ થઈને, અપીલકર્તાએ આ અદાલત સમક્ષ ઉપરોક્ત ક્રિમિનલ અપીલ દાખલ કરી છે.

પ. હાલની અપીલ દાખલ કરીને, અપીલકર્તાએ મુખ્યત્વે એવો દાવો કર્યો છે કે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ રેકૉર્ડ પરના પુરાવાઓનું મૂલ્યાંકન કરવામાં નિષ્ફળ ગઈ છે અને ખોટી રીતે દોષસિદ્ધિનો હુકમ નોંધ્યો છે. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે વિદ્વાન ટ્રાયલ જજે રેકૉર્ડ પરના પુરાવાઓનું તેના યોગ્ય પરિપ્રેક્ષ્યમાં મૂલ્યાંકન કર્યું નથી અને વાસ્તવમાં, અત્યાર સુધી પુરાવાનું કોઈ મૂલ્યાંકન જ થયું ન હતું અને તેથી, વાદગ્રસ્ત ચુકાદો અને દોષસિદ્ધિનો હુકમ રદ કરવો જરૂરી છે.

ડ. અપીલકર્તાના વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી કે.જે. પંચાલ સાથે વિદ્વાન સિનિયર એડવોકેટ શ્રી જે.એમ. પંચાલે આ અદાલતને સાક્ષીઓની જુબાની તેમજ વાદગ્રસ્ત હુકમમાંથી પસાર કરાવ્યા હતા અને દલીલ કરી હતી કે ફરિયાદીએ પોતે જ મુખ્ય તપાસમાં જુબાની આપી છે કે ટ્રેપ સમયે આપવામાં આવેલી રકમ કરની બાકી નીકળતી લેણી રકમ ચૂકવવા માટે હતી, નહીં કે ગેરકાયદેસર લાંચ અંગેની

કોઈ માંગણી સામે. તેમણે સબમિટ કર્યું કે ઉલટ તપાસમાં પણ, ફરિયાદીએ સ્પષ્ટપણે જુબાની આપી છે કે તેમણે અપીલકર્તાને જે પણ રકમ સોંપી હતી તે કરની બાકી નીકળતી લેણી રકમ ચૂકવવા માટે હતી. તેમણે સબમિટ કર્યું કે સદર હકીકત પંચ નંબર ૧ ના મુખેથી પણ બહાર આવી રહી છે, જેઓ ટ્રેપ સમયે ફરિયાદી સાથે હતા અને તેથી, માંગણી અને સ્વીકાર અંગેના મહત્વના ઘટકો ફરિયાદપક્ષ દ્વારા સ્થાપિત કરવામાં આવ્યા નથી. તેમણે સબમિટ કર્યું કે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૩ – ડોલજીભાઈ સવજીભાઈ અસારીના પુરાવામાંથી પસાર થવા પર પણ, ટ્રેપ સ્થળેથી મળી આવેલ સર્ટિફિકેટ સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે ફરિયાદી દ્વારા પંચાયતને રૂ. ૨૪૦/- ની હદ સુધી કરની બાકી રકમ ચૂકવવાની થતી હતી, જો કે, સદર દસ્તાવેજ ચાર્જશીટ સાથે સામેલ કરવામાં આવ્યો ન હતો, પરંતુ ફરિયાદીની ઉલટ તપાસ દરમિયાન તે દસ્તાવેજ રેકૉર્ડ પર લાવવામાં આવ્યો હતો. તેમણે સબમિટ કર્યું કે સદર હકીકત સમકાલીન પંચનામા પરથી પણ બહાર આવે છે અને તેથી, રેકૉર્ડ પરના પુરાવાના ઉપરોક્ત સ્વરૂપને ધ્યાનમાં રાખીને, ફરિયાદપક્ષ માંગણી, સ્વીકાર અને પુનઃપ્રાપ્તિ જેવા મહત્વના ઘટકો સ્થાપિત કરવામાં સખત રીતે નિષ્ફળ ગયું છે. તેમણે સબમિટ કર્યું કે કોઈપણ સાક્ષીએ ફરિયાદપક્ષના કેસને સમર્થન આપ્યું નથી, પરંતુ ફરિયાદપક્ષને શ્રેષ્ઠ રીતે જાણીતા કારણોસર તેમને હોસ્ટાઈલ જાહેર કરવામાં આવ્યા ન હતા. છેલ્લે, શ્રી પંચાલે આ અદાલતને હાલની અપીલ મંજૂર કરવા વિનંતી કરી હતી.

૭. બીજી તરફ, વિદ્વાન એ.પી.પી. શ્રી કે.પી. રાવલે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા ચુકાદાને ટેકો આપ્યો છે. તેમણે સબમિટ કર્યું કે આ એક યોગ્ય કેસ છે જેમાં વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે જંગી પુરાવાઓને તેના યોગ્ય પરિપ્રેક્ષ્યમાં ધ્યાનમાં લીધા છે અને આરોપીને યોગ્ય રીતે દોષિત ઠેરવ્યા છે જેમાં કોઈ હસ્તક્ષેપની જરૂર નથી. તેમણે વધુમાં સબમિટ કર્યું કે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલ તારણ મક્કમ અને નિર્ણાયક પુરાવા પર આધારિત છે. તેમણે સબમિટ કર્યું કે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે અપીલકર્તા-આરોપીને દોષિત ઠેરવવા માટે રેકૉર્ડ પરના પુરાવાના આધારે પર્યાપ્ત કારણો નોંધ્યા છે અને માંગણી, સ્વીકાર અને પુનઃપ્રાપ્તિ અંગેના ઘટકો કાયદા અનુસાર સાબિત થયા છે અને બિનજરૂરી રીતે ગેરકાયદેસર લાંચની રકમને કરની બાકી નીકળતી લેણી રકમ ચૂકવવાની રકમ તરીકે વર્ણવવામાં આવી છે અને વાસ્તવમાં, તે ગેરકાયદેસર લાંચ માટેની રકમ હતી. તેમણે સબમિટ કર્યું કે ફરિયાદીની જુબાનીમાં જ્યાં પણ “બાકી કર અને ફી” શબ્દો વર્ણવેલ છે, તે ગેરકાયદેસર લાંચની રકમનો સંદર્ભ આપવા માટે વર્ણવવામાં આવ્યા છે અને તેથી, આ અદાલતે તે રીતે જ અનુમાન દોરવું જોઈએ. તેમણે સબમિટ કર્યું કે ફરિયાદી તેમજ પંચ દ્વારા ગેરકાયદેસર લાંચની રકમને દર્શાવવા માટે આ શબ્દોનો ખોટો શબ્દપ્રયોગ તરીકે ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો છે અને તેથી, આ અદાલતે અપીલકર્તા – મૂળ આરોપી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલ રદ કરવી જોઈએ. તેથી, તેમણે સબમિટ કર્યું કે રેકૉર્ડ

પરના મજબૂત અને નિર્ણાયક પુરાવાઓને ધ્યાનમાં રાખીને આ અદાલતે વાદગ્રસ્ત ચુકાદા અને દોષસિદ્ધિના હુકમમાં હસ્તક્ષેપ કરવો જોઈએ નહીં.

૮. આ અદાલતે અપીલકર્તાના વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી કે.જે. પંચાલ સાથે વિદ્વાન સિનિયર એડવોકેટ શ્રી જે.એમ. પંચાલ અને સામાવાળા-રાજ્ય માટે વિદ્વાન એ.પી.પી. શ્રી રાવલને સાંભળ્યા છે.

૯. આ અદાલતે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલ વાદગ્રસ્ત ચુકાદા તેમજ પેપર બુકના સ્વરૂપમાં રેકૉર્ડ પરના પુરાવાઓનું બારીકાઈથી અવલોકન કર્યું છે. ફરિયાદપક્ષની રજૂઆત મુજબ, ફરિયાદીને તેમના વીજ કનેક્શનને શિફ્ટ કરવા માટે અપીલકર્તા-આરોપીની સહી અને સિક્કો મેળવવાની જરૂર હતી, જેના માટે તેઓ તારીખ ૪.૫.૨૦૦૧ ના રોજ અપીલકર્તા-આરોપીને મળ્યા હતા, તે સમયે શરૂઆતમાં અપીલકર્તાએ ગેરકાયદેસર લાંચની રકમ તરીકે રૂ. ૫૦૦/- ની માંગણી કરી હતી જે ત્યારબાદ ઘટીને રૂ. ૨૦૦/- થઈ ગઈ હતી. અપીલકર્તા-આરોપી તારીખ ૨૫.૫.૨૦૦૧ ના રોજ રંગેહાથ ઝડપાઈ ગયા હતા અને તેના દ્વારા આરોપીએ આક્ષેપ મુજબનો ગુનો કર્યો છે.

૧૦. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૧ – સુરેશભાઈ કચરાભાઈ પટેલની આંક ૯ પર તપાસ કરવામાં આવી છે. સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે તેમની પાસે ગામમાં

પૈતૃક જમીન હતી અને તેઓ વીજ કનેક્શન શિફ્ટ કરવા માંગતા હતા જેના માટે તેમને અપીલકર્તા-આરોપી પાસેથી જી.ઈ.બી. ના નિયત ફોર્મમાં સહી અને સિક્કાની જરૂર હતી જે માટે તેઓ અપીલકર્તા-આરોપીને મળ્યા હતા, તે સમયે, તારીખ ૧૧.૫.૨૦૦૧ ના રોજ, આરોપીએ બાકી કર સામે રૂ. ૫૦૦/- ની માંગણી કરી હતી, જે તેમણે સ્વીકારી હતી અને તેની પહોંચ આપી હતી અને ત્યારબાદ તેમણે બાકી નીકળતા કર માટે વધુ રૂ. ૨૦૦/- ની માંગણી કરી હતી. સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે તેઓ તે ચૂકવવા ઈચ્છતા ન હોવાથી, તેમણે એ.સી.બી. સમક્ષ ત્રણ વખત એટલે કે તારીખ ૧૪.૫.૨૦૦૧, ૧૬.૫.૨૦૦૧ અને ૨૫.૫.૨૦૦૧ ના રોજ ફરિયાદ નોંધાવી હતી. સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે ત્યારબાદ એ.સી.બી. અધિકારીએ ટ્રેપની ગોઠવણ કરી હતી અને પંચોની માંગણી કરી હતી. સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે તારીખ ૧૫.૫.૨૦૦૧ અને ૧૬.૫.૨૦૦૧ ના રોજ ગોઠવેલી ટ્રેપ નિષ્ફળ રહી હતી અને ત્યારબાદ ત્રીજી વખત તારીખ ૨૫.૫.૨૦૦૧ ના રોજ રેડ કરવામાં આવી હતી. સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે તેઓ પંચ નંબર ૧ સાથે ગ્રામ પંચાયતની કચેરીએ ગયા હતા જ્યાં અપીલકર્તા-આરોપી કચેરીમાં હાજર મળી આવ્યા હતા અને ફરિયાદી તથા પંચ નંબર ૧ એ આરોપીની સામે પોતાની બેઠક લીધી હતી અને ત્યારબાદ વીજ કનેક્શન શિફ્ટ કરવા માટેના ફોર્મ પર અપીલકર્તા-આરોપીની સહી અને સિક્કો મેળવ્યા હતા, તે સમયે ત્યાં અન્ય વ્યક્તિઓ પણ હાજર હતી અને જ્યારે તેમણે રજા માંગી, તે સમયે આરોપીએ કરની બાકી રકમની માંગણી કરી હતી અને તેથી

ફરિયાદીએ પાવડર વાળી ચલણી નોટો સોંપી હતી અને ત્યારબાદ ઇશારો કર્યો હતો. ઉલટ તપાસમાં, સાક્ષી સ્વીકારે છે કે તેમણે ગેરસમજના કારણે આરોપી વિરુદ્ધ ફરિયાદ નોંધાવી હતી. સાક્ષી સ્વીકારે છે કે બે વાર ટ્રેપ નિષ્ફળ રહી હતી અને ત્રીજી વાર, જ્યારે તેમણે વાણચૂકવાયેલા કર સામે રકમ સોંપી, તે સમયે રેડિંગ પાર્ટીના સભ્યો ત્યાં આવી પહોંચ્યા હતા.

૧૧. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૨ – મંગળભાઈ મોહનદાસની આંક ૧૫ પર તપાસ કરવામાં આવી છે. સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે તેઓ મહેસાણા ખાતે એમ્પ્લોયમેન્ટ ઓફિસમાં ફરજ બજાવતા હતા અને તેમને અધિકૃત પંચ તરીકે બોલાવવામાં આવ્યા હતા. સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે તેમને ફરિયાદ, એન્થ્રેસીન પાવડરના પરીક્ષણ અને ટ્રેપ કેવી રીતે કરવાની હતી તે અંગે સમજાવવામાં આવ્યું હતું. સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે તેમને ફરિયાદી સાથે રહેવા અને ફરિયાદી તથા આરોપી વચ્ચેની વાતચીત જોવા અને સાંભળવા માટે વિનંતી કરવામાં આવી હતી. સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે બે વાર ટ્રેપ નિષ્ફળ રહી હતી અને ત્રીજી વાર, જ્યારે તેઓ ફરિયાદી સાથે ગયા, ત્યારે આરોપી તેમની કચેરીમાં હાજર મળી આવ્યા હતા, તે સમયે ફરિયાદીએ ફોર્મ પર સહી અને સિક્કો લેવા અંગે વાત કરી હતી. સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે તે સમયે અન્ય વ્યક્તિઓએ પણ આરોપીની કચેરીની મુલાકાત લીધી હતી. સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે આરોપીએ ફરિયાદીના ફોર્મ પર સહી કર્યા પછી તેને સોંપ્યું હતું, તે

સમયે આરોપીએ બાકી લેણી રકમ વિશે પૂછ્યું હતું અને ત્યારબાદ આરોપીએ રૂ. ૨૦૦/- ની પાવડર વાળી ચલણી નોટો કાઢીને આરોપીને સોંપી હતી અને ઈશારો કર્યો હતો અને તેથી રેડિંગ પાર્ટીના અન્ય સભ્યો ત્યાં આવી પહોંચ્યા હતા. ઉલટ તપાસમાં, સાક્ષી સ્વીકારે છે કે જ્યારે રેડિંગ પાર્ટીના સભ્યો ત્યાં આવી પહોંચ્યા, તે સમયે ગ્રામ પંચાયતની કચેરીમાં અન્ય વ્યક્તિઓ પણ હાજર હતી. સાક્ષી સ્વીકારે છે કે આરોપીએ કરની બાકી રકમ માટે પહોંચ આપી હતી અને સદર પહોંચ એ.સી.બી. અધિકારી દ્વારા જપ્ત કરવામાં આવી હતી. સાક્ષી સ્વીકારે છે કે ટ્રેપ વખતે જ એ સ્પષ્ટ થઈ ગયું હતું કે ફરિયાદી દ્વારા આરોપીને ચૂકવવાની થતી કરની બાકી રકમ રૂ. ૨૪૦/- ની હદ સુધીની હતી. સાક્ષી સ્વીકારે છે કે આરોપીએ કરની સદર બાકી રકમ સિવાય અન્ય કોઈ માંગણી કરી ન હતી.

૧૨. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૩ – ડોલજીભાઈ સવજીભાઈ અસારીની આંક ૨૬ પર તપાસ કરવામાં આવી છે. સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે તેઓ સંબંધિત સમયે પોલીસ ઈન્સ્પેક્ટર, એ.સી.બી., મહેસાણા તરીકે ફરજ બજાવતા હતા અને તેમણે ફરિયાદ નોંધી હતી, ટ્રેપની ગોઠવણ કરી હતી અને ટ્રેપ કેવી રીતે કરવામાં આવી હતી. સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે કેવી રીતે બે વાર રેડ નિષ્ફળ રહી અને તારીખ ૨૫.૫.૨૦૦૧ ની સફળ ટ્રેપ વિશે પણ જુબાની આપી હતી. સાક્ષીની ઉલટ તપાસમાં, આરોપી દ્વારા ફરિયાદીને આપવામાં આવેલ આંક ૨૮ પરનું

સર્ટિફિકેટ રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું જે રૂ. ૨૪૦/- ની હદ સુધીની કરની બાકી રકમ દર્શાવે છે. સાક્ષી સ્વીકારે છે કે ટ્રેપ દરમિયાન એવું બહાર આવ્યું હતું કે ફરિયાદી દ્વારા કરની રકમ ચૂકવવાની બાકી હતી. સાક્ષી સ્વીકારે છે કે સદર હકીકત પંચનામામાં પણ જણાવવામાં આવી છે. સાક્ષી સ્વીકારે છે કે સમકાલીન પંચનામામાં, આરોપી દ્વારા ફરિયાદી પાસેથી ગેરકાયદેસર લાંચ અંગેની કોઈ માંગણી સંબંધિત કોઈ ખુલાસો જણાતો નથી.

૧૩. આ તબક્કે, એ. સુબેર વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ કેરળ, (૨૦૦૯) ૬ એસ.સી.સી. ૫૮૭ : (૨૦૦૯ એ.આઈ.આર. એસ.સી.૬બલ્યુ. ૩૯૯૪) ના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણયનો સંદર્ભ આપવો ફળદાયી રહેશે, જેમાં સદર એક્ટની કલમ ૭ અને ૧૩(૧)(ડી) ની વૈધાનિક જોગવાઈઓના તાત્પર્ય પર વિચારણા કરતી વખતે ઠેરવવામાં આવ્યું હતું કે ફરિયાદપક્ષે અન્ય કોઈપણ ફોજદારી ગુનાની જેમ તે હેઠળનો આક્ષેપ વ્યાજબી શંકાથી પર સાબિત કરવાનો રહે છે અને ગેરકાયદેસર લાંચની માંગણી અને સ્વીકારના યોગ્ય પુરાવા દ્વારા અન્યથા સ્થાપિત ન થાય ત્યાં સુધી આરોપીને નિર્દોષ ગણવા જોઈએ, જે દોષસિદ્ધિ નોંધવા માટે સાબિત કરવા જરૂરી મહત્વના ઘટકો છે.

૧૪. સ્ટેટ ઓફ કેરળ અને અન્ય વિરુદ્ધ સી.પી. રાવ (૨૦૧૧) ૬ એસ.સી.સી. ૪૫૦ : (એ.આઈ.આર. ૨૦૧૨ એસ.સી. (સપ્લી) ૩૯૩) ના કેસમાં,

માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે તે જ ગુનાઓના સંદર્ભમાં પોતાના અગાઉના ચુકાદાનો પુનરોચ્ચાર કરતા ઠેરવ્યું હતું કે માત્ર પુનઃપ્રાપ્તિ જ આરોપી વિરુદ્ધના આક્ષેપને સાબિત કરશે નહીં અને લાંચની ચૂકવણી સાબિત કરવા માટે અથવા આરોપીએ લાંચ હોવાનું જાણીને સ્વેચ્છાએ નાણાં સ્વીકાર્યા હતા તે દર્શાવવા માટે કોઈ પુરાવાના અભાવે, દોષસિદ્ધિ ટકી શકે નહીં.

૧૫. સદર એક્ટની કલમ ૭ અને ૧૩ ની અનિવાર્ય પૂર્વ-જરૂરિયાતોને સમજવા માટે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા તાજેતરના એક ચુકાદામાં, બી. જયરાજ (એ.આઈ.આર. ૨૦૧૪ એસ.સી. (સપ્લી) ૧૮૩૭) (સુપ્રા) ના કેસમાં અસ્પષ્ટ શબ્દોમાં રેખાંકિત કરવામાં આવ્યું છે કે માંગણીના પુરાવા વિના આરોપી પાસેથી માત્ર ચલણી નોટોનો કબજો અને પુનઃપ્રાપ્તિ એ સદર એક્ટની કલમ ૭ તેમજ કલમ ૧૩(૧)(ડી)(૧) અને (૨) હેઠળ ગુનો સ્થાપિત કરશે નહીં. એવું પ્રતિપાદિત કરવામાં આવ્યું છે કે ગેરકાયદેસર લાંચની માંગણીના કોઈ પુરાવાના અભાવે, કોઈ મૂલ્યવાન વસ્તુ અથવા નાણાકીય લાભ મેળવવા માટે ભ્રષ્ટ્ર અથવા ગેરકાયદેસર સાધનોનો ઉપયોગ અથવા જાહેર સેવક તરીકેના હોદ્દાનો દુરુપયોગ સાબિત થયેલો ગણી શકાય નહીં. આમ, માંગણીની સાબિતીને સદર એક્ટની કલમ ૭ અને ૧૩ હેઠળના ગુના માટે એક અનિવાર્ય આવશ્યકતા અને વ્યાપક જનાદેશ તરીકે ઠેરવવામાં આવી છે. સદર એક્ટની કલમ ૨૦ ના સંદર્ભમાં, જે તેમાં પરિસંકલ્પિત અનુમાનની મંજૂરી આપે છે, એવું ઠેરવવામાં

આવ્યું છે કે જ્યારે તે માત્ર કલમ ૭ હેઠળના ગુના માટે વિસ્તરણ યોગ્ય છે અને કલમ ૧૩(૧)(ડી)(૧) અને (૨) હેઠળના ગુનાઓ માટે નહીં, ત્યારે તે કોઈ અધિકૃત કૃત્ય કરવા અથવા કરવાથી દૂર રહેવા માટે ગેરકાયદેસર લાંચ સ્વીકારવાની સાબિતી પર પણ આધારિત છે. ગેરકાયદેસર લાંચ સ્વીકારવાની આવી સાબિતી, એ વાત પર ભાર મૂકવામાં આવ્યો હતો કે, જો માંગણીની સાબિતી હોય તો જ અનુસરી શકે. આપોઆપ જ, એવું ઠેરવવામાં આવ્યું હતું કે માંગણીના પુરાવાના અભાવે, સદર એક્ટની કલમ ૨૦ હેઠળનું આવું કાનૂની અનુમાન પણ ઊભું થશે નહીં.

૧૬. હાલના કેસમાં, વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા મંજૂર કરાયેલ ચુકાદો અને સજાને બહાલ રાખવા માટે વ્યાજબી શંકાથી પર યોગ્ય, વિશ્વસનીય અને મજબૂત પુરાવા છે કે કેમ તે સુનિશ્ચિત કરવા આ અદાલતે પુરાવાઓનું બારીકાઈથી પરીક્ષણ કરવું જરૂરી છે. જો રેકૉર્ડ પર એવો કોઈ પુરાવો ન હોય, તો તે સંજોગોમાં, રેડ કરવામાં આવી હતી અને પુનઃપ્રાપ્તિ કરવામાં આવી હતી તે હકીકત હોવા છતાં, દોષસિદ્ધિ ટકી શકે નહીં કારણ કે પોતાના કેસને વ્યાજબી શંકાથી પર સાબિત કરવાની જવાબદારી ફરિયાદપક્ષ પર રહેલી છે.

૧૭. ઉપરોક્ત તથ્યાત્મક સ્થિતિની પૃષ્ઠભૂમિમાં અને રેકૉર્ડ પરના પુરાવાના એકંદર પૃથક્કરણ પર, અવિવાદિતપણે, ફરિયાદીએ ફરિયાદપક્ષના કેસને

સમર્થન આપ્યું ન હતું. મુખ્ય તપાસમાં પણ, ફરિયાદીએ વિજ્ઞાન ટ્રાયલ જજ સમક્ષ જુબાની આપી છે કે આરોપીએ તેમની પાસેથી કરની બાકી રકમની માંગણી કરી હતી અને તેમણે આંક ૧૦ પરની તેમની અગાઉની ફરિયાદ તેમજ ફરિયાદપક્ષ દ્વારા નોંધાયેલા તેમના બે વધુ નિવેદનોની વિગતોને સમર્થન આપ્યું ન હતું, છતાં ફરિયાદપક્ષે તેમને હોસ્ટાઈલ જાહેર કર્યા ન હતા. ઉલટ તપાસમાં પણ, ફરિયાદી ત્યાં સુધી ગયા છે કે તેમણે વાલચૂકવાયેલા કરની બાકી રકમ પેટે ગેરકાયદેસર લાંચની રકમ ચૂકવી હતી. પંચ નંબર ૧ નો પુરાવો પણ સમાન છે. ચોક્કસપણે, માંગણી અને સ્વીકાર અંગેના મહત્વના ઘટકો ફરિયાદી તેમજ પંચ નંબર ૧ ના મૌખિક પુરાવા પરથી સાબિત કરવાના રહે છે જેઓ ટ્રેપ વખતે ફરિયાદીની સાથે હતા. હાલના કેસમાં, ઉપરોક્ત બંને સાક્ષીઓએ સતત જુબાની આપી છે કે ફરિયાદી દ્વારા આરોપીને સોંપવામાં આવેલી રકમ કરની બાકી રકમ પેટે હતી. એટલું જ નહીં, ફરિયાદી તેમજ પંચ નંબર ૧ નું કહેવું પણ સમકાલીન પંચનામા તેમજ ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૩ – ટ્રેપિંગ ઓફિસરની જુબાનીથી ટેકો અને સમર્થન મેળવે છે. આ બાબતને ધ્યાનમાં રાખીને, માંગણી અને સ્વીકાર અંગે રેકૉર્ડ પર કોઈ પુરાવો ઉપલબ્ધ નથી. એકવાર ફરિયાદપક્ષ માંગણી અને સ્વીકાર સાબિત કરવામાં સખત રીતે નિષ્ફળ જાય, પછી તે સંજોગોમાં, માત્ર પુનઃપ્રાપ્તિ નિરર્થક બની જાય છે અને આક્ષેપ મુજબનો કોઈ ગુનો બનતો નથી. આ પ્રકારના કેસોમાં, ફરિયાદપક્ષે સાબિત કરવું પડે છે કે આરોપી દ્વારા ગેરકાયદેસર લાંચની માંગણી કરવામાં આવી હતી અને સ્વીકાર કરવામાં આવ્યો

હતો. ફરિયાદપક્ષે ગ્રામ પંચાયતની કચેરીમાં ફરિયાદી દ્વારા આરોપીને કથિત રીતે રકમ સોંપવામાં આવી તે સમયે હાજર અન્ય કોઈ સાક્ષીઓની પણ તપાસ કરી નથી. આ બાબતને ધ્યાનમાં રાખીને, વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલ તારણ રેકૉર્ડ પર ઉપલબ્ધ પુરાવા સાથે સુસંગત નથી. હવે એ સુસ્થાપિત થઈ ચૂક્યું છે કે નિર્ણાયક પુરાવા રજૂ કરીને માંગણી સાબિત કરવાની રહે છે. સંજોગોમાં, અપીલકર્તા-આરોપી દ્વારા કરવામાં આવેલા આવા તમામ કૃત્યો સાબિત કરવા માટે ચોક્કસ અને નિર્ણાયક પુરાવાના અભાવે, વિદ્વાન ટ્રાયલ જજ દ્વારા નોંધાયેલ દોષસિદ્ધિ ટકી શકે તેમ નથી.

૧૮. ઉપર નોંધાયેલા કારણોસર, અપીલ સફળ થાય છે. મહેસાણાના વિદ્વાન એડિશનલ સેશન્સ જજ, રજા ફાસ્ટ ટ્રેક કોર્ટ દ્વારા સ્પેશિયલ એ.સી.બી. કેસ નંબર ૧૫/૨૦૦૧ માં આપવામાં આવેલ તારીખ ૨૯.૧૧.૨૦૦૩ નો વાદગ્રસ્ત ચુકાદો અને દોષસિદ્ધિનો હુકમ રદ અને સેટ એસાઈડ કરવામાં આવે છે. અપીલકર્તા-આરોપીને તેમની સામે મૂકવામાં આવેલા આક્ષેપોમાંથી મુક્ત કરવામાં આવે છે. જામીનખત, જો કોઈ હોય તો, રદ થાય છે. અપીલકર્તા-આરોપી દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલ દંડ, જો કોઈ હોય તો, પરત કરવામાં આવશે. આર એન્ડ પી વિના વિલંબે ટ્રાયલ કોર્ટને પરત મોકલી આપવા.

(આર. પી. ઢોલરીયા, ન્યાયમૂર્તિ)

પઠાણ

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.